

IBBY NOVICE

POSLANICA OB MEDNARODNEM DNEVU MLADINSKIH KNJIG 2006

IBBY, Mednarodna zveza za mladinsko književnost, ki je 1967 proglasila 2. april, rojstni dan danskega pravljicarja Hansa Christiana Andersena, za mednarodni dan knjig za otroke, je za letošnjo pokroviteljico tega dne izbrala slovaško sekcijo. Poslanica z besedilom Jána Uličianskyga in s plakatom, katerega avtor je Peter Čisárik, je obkrožila svet.

USODA KNJIG JE ZAPISANA V ZVEZDAH

Odrasli pogosto sprašujejo, kaj bi se zgodilo s knjigami, če bi jih otroci nehali brati. Morda bi jim morali odgovoriti takole:

»Naložili bi jih na velikanske vesoljske ladje in jih poslali med zvezde!«

Uf!

Knjige so res kot zvezde na nočnem nebu. Toliko jih je, da jih ne moremo prešteti, in pogosto so tako daleč od nas, da si ne drznemo seči po njih. A predstavljajte si, kako temno bi bilo, če bi nekega dne vse knjige, ti kometi vesolja naših misli, ugasnile in prenehale oddajati tisto brezmejno moč človeškega znanja in domišljije ...

Ojej!

Pravite, da otroci takšne znanstvene fantastike ne razumejo? Prav, pa se vrnimo na Zemljo in mi dovolite, da priključem v spomin knjige svojega otroštva.

Nanje se tako ali tako spomnim vsakič, ko uzrem na nebu Veliki voz, saj so se prve knjige pripeljale k meni prav na vozu ... No, ne ravno k meni; najprej so se pripeljale k mami. Bilo je med vojno.

Nekega dne je stala ob cesti in mimo nje je pridrdral voz, zvrhoma naložen s knjigami, vlekla pa ga je cela vrsta konj. Voznik je mami povedal, da so knjige iz mestne knjižnice in da jih pelje nekam na varno, sicer bi jih uničili.

Takrat je bila mama še punčka, brala pa je tako rada, da so ji oči ob pogledu na množico knjig zažarele kot zvezde. Do tistega dne je videla na vozovih zgolj travo, slamo ali pa gnoj. Zanja je bil voz, poln knjig, kot iz pravljice. Tako je le stežka zbrala pogum in vprašala:

»Bi lahko dali kakšno knjigo meni? Toliko jih imate, prosim, samo eno!«

Možak se ji je nasmehnil, ji prikimal, skočil z voza, odprl stranico in rekel:

»Vzameš jih lahko toliko, kolikor jih bo obležalo na poti!«

Knjige so glasno padale na prašno cesto, tisti čudni voz pa je kmalu izginil za ovinkom. Mama je pobrala knjige in srce ji je od razburjenja divje bilo. Ko je z njih spihala prah, je med njimi čisto po naključju našla zbrana dela Hansa Christiana Andersena. V petih zvezkih različnih barv ni bilo niti ene ilustracije, toda mami so vseeno na čudežen način razsvetlili tiste noči, ki se jih je tako bala. Med vojno je namreč izgubila svojo

mamo. Ko pa je ob večerih brala pravljice, ji je bila vsaka kot žarek upanja in s tiho podobo v srcu, naslikano s priprtimi vekami, je lahko mirno zaspala, vsaj za nekaj časa ...

Leta so minevala in vse tiste knjige so postale moje: z mano gredo po vseh prašnih poteh mojega življenja ... Se sprašujete, o kakšnem prahu govorim?

Ah!

Morda o zvezdnem prahu, ki leže na

naše oči, kadar v temni noči sede beremo. Če dejansko beremo knjigo. Kajti kot knjiga nam je lahko marsikaj: človeški obraz, gube na dlaneh ali pa zvezde ...

Zvezde so knjige nočnega neba in kot takšne razsvetlujejo temo.

Kadar se sprašujem, ali je vredno napisati še eno, se zazrem v nebo in si prigovarjam, da je brez meja ter da je na njem vendarle dovolj prostora še za eno malo zvezdico.

SLOVENSKA SEKCIJA IBBY NA SLOVENSKEM KNJIŽNEM SEJMU

Slovenska sekcija IBBY (Mednarodne zveze za mladinsko književnost) je v okviru Slovenskega knjižnega sejma kot soorganizator sodelovala v dveh zanimivih debatnih kavarnah.

1. 12. 2005 je v skupaj z ambasadami Švedske, Norveške in Finske organizirala okroglo mizo s tremi zanimivimi nordijskimi pisatelji: Švedinjo Evo Susso, katere opus se posveča predvsem temam sodobnega dekliškega sveta in medkulturnega sobivanja; Norvežanom Eirikom Newthom, ki se osredotoča na poljudnoznanstvena dela, izmed katerih so mnoga priznana tudi v mednarodnem prostoru; in Fincem Maurijem Kunnasom, čigar prvi slovenski prevod smo dobili prav ob priliki letošnjega sejma – Mladinska knjiga je izdala eno njegovih najbolj znanih slikanic, in sicer knjigo *Božiček*. Vsi trije gostje so se skozi pogovor izkazali za izjemno zanimive avtorje in upati je, da bo v bližnji prihodnosti dočakalo slovensko izdajo še kakšno izmed njihovih del.

2. 12. 2005 pa je Sekcija skupaj z založbo Miš in Cankarjevo založbo organizirala debatno kavarno na temo t. i.

cross-over literature; sem seveda spadajo literarna dela, ki se v zadnjem času v večjem številu pojavljajo tudi pri nas, so pa primarno namenjena mladinski publiki, čeprav po njih radi segajo tudi starejši. V debati so tako sodelovali strokovnjaki z različnih področij, povezanih z mladinsko literaturo: Zdravko Duša in Irena Miš Svovljšak, ki sta spregovorila predvsem o svojih izkušnjah v zvezi z zbirkami *Najst* in *Zorenja+*, prav gotovo najpomembnejšima zbirkami tovrstne literature na Slovenskem. Raziskovalka mladinske literature Gaja Kos se je vključevala v razpravo predvsem z vrednostnimi sodbami o takšni literaturi, Savina Zwitter z Gimnazije Bežigrad in Katrina Torkar Papež z Gimnazije Poljane pa sta podali vsaka svoj razmislek o vključevanju takšnih del v srednješolski pouk oziroma knjižnico. Debatna kavarna je dala zanimivo izhodišče različnim panogam, ki tovrstno literaturo vključujejo v svoje delovno območje; tako se je pokazalo, da bi jo v okvir skupine literatura za mladostnike, morali sprejeti mladinski oddelki splošnih knjižnic.

Jakob J. Kenda